

universum

50 lat
UNIVERSUM

61 853 19 43

Bezpłatne porady
pomoc w trudnych chwilach
przez 24 h na dobę

www.universum-poznan.pl

TRADYCJA KONTRA NOWOCZESNOŚĆ

Ceremoniał pogrzebowy w Polsce kształtował się przez stulecia. Stanowi wynik spłotu tradycji chrześcijańskich i elementów wierzeń pogańskich. Wszystkie te działania miały na celu bezpiecznie przeprowadzić wspólnotę – rodzinę, ale też i znajomych, przyjaciół, sąsiadów – przez zapoczątkowane przez śmierć zmiany oraz ustabilizowanie nowego ładu.

Żal po stracie, a jednocześnie obawa przed duchami zmarłych, przyczyniły się do powstawania wierzeń i praktyk związanych z ostatnim pożegnaniem. Śmierć zapoczątkowywała cykl przemian: dla kogoś kończył się okres ziemskiej wędrówki, a dla jego najbliższych zaczynał się trudny czas żałoby i odnajdywania się w nowej sytuacji.

Trzy dni

Według ludowych wierzeń zarówno zmarły, jak i jego dusza są obecni wśród żywych aż do momentu pochówku. Odpowiednimi obrzędami należało wykluczyć ich z kręgu żywych i umożliwić przejście do świata zmarłych. Ciało zmarłego traktowane było z szacunkiem podsztywnym lękiem. Osobę zmarłą myto i ubierano, zamykano jej oczy i usta. Trumnę stawiano w izbie centralnie, na prowizorycznym katafalku, a u wężłowia zapalano świecę. Domowników obowiązywał ciemny strój, nie prowadzono głośniejszych rozmów, wstrzymywano prace w gospodarstwie. W noc przed dniem pogrzebu następowało czuwanie, tzw. pusta noc przy trumnie i śpiewanie żałobnych pieśni.

Trzy stuknięcia

Pogrzeb odbywał się trzeciego lub czwartego dnia po śmierci. O ustalonej godzinie schodzili się uczestnicy pogrzebu oraz ksiądz z kościelnym i organistą. Po modlitwie i pokropieniu ciała osoby bliskiej wodą święconą, obce zmarłemu osoby zamykały trumnę wiekiem. Następowo wyprowadzenie zmarłego z domu, nogami w stronę wyjścia. Wynoszący z domu trumnę zatrzymywali się, by stuknąć trzykrotnie trumną o próg na znak pożegnania z domem. Formował się kondukt żałobny.

Trzy grudki ziemi

Pochód zatrzymywał się czasami na granicy wsi, przy kapliczce lub krzyżu – tam wygłaszano mowy pożegnalne i tam następowało pożegnanie zmarłego z wsią. Czasami rodzina odłączała się od konduktu, gdyż wierzono, że odprowadzanie trumny przez krewnych sprowadza do domu śmierć. Na cmentarzu następowało ostatnie pożegnanie w formie trzykrotnego rzucania grudek ziemi na wieko trumny. Po pogrzebie rodzina urządzała poczęstunek dla uczestników pogrzebu. Dopiero po odbyciu żałoby najbliżsi mogli wrócić do swego zwykłego trybu życia.

Dzisiaj ceremonia pogrzebowa ulega stopniowemu uproszczeniu. Zmarły bardzo rzadko prze-

bywa w domu przez trzy dni po śmierci. Nie zawsze jest żegnany modłami i rzadko odbywa się czuwanie przy nim. Ceremonia żałobna przeniosła się z domu zmarłego do domu pogrzebowego. Funkcje, które kiedyś sprawowali najbliżsi, znajomi czy sąsiedzi – przejmują pracownicy zakładów, jak Universum. Realizują w imieniu rodziny praktycznie wszystko: od odbioru osoby zmarłej, przez toaletę, ubiór, przygotowanie i realizację ceremonii pogrzebowej, po formalności związane z pozyskaniem aktu zgonu czy wypłatą zaświadczenia pogrzebowego. Zmiany zwyczajów pogrzebowych uzyskują coraz większą aprobatę społeczną.

Możliwość zdania się na firmę, stanowi nieopisaną pomoc w tych trudnych chwilach, jednak aby tak się stało, dokonanie wyboru domu pogrzebowego powinno zostać poprzedzone wcześniejszą refleksją. Również w tej branży możemy trafić na podmioty, którym niekoniecznie przyświecają szlachetne wartości i chęć niesienia pomocy. Ponadto śmierć zawsze jest chwilą emocjonalnego kryzysu, dlatego łatwiej nas wówczas oszukać. Aby świadomie podjąć decyzję o wyborze domu pogrzebowego, należy poprzedzić ją dyskusją w rodzinie i przede wszystkim podjąć ją z wyprzedzeniem, nie w chwili ostatecznej.

Zmieniły się także priorytety związane z pogrzebem i na prowadzenie wysuwają się kwestie finansowe. Niektórzy decydują się na pochówek bardzo skromny, inni na wystawny. Choć wciąż najczęściej wykorzystywanym wabikiem w branży jest najniższa cena. Bywa, że rodzina koncentruje się na tym, by wszystkie formalności załatwić jak najszybciej i najtaniej. Często jednak to pracownicy zakładów kierują naszą uwagę na cenę, w efekcie czego

Na co zwrócić uwagę wybierając dom pogrzebowy i organizując pogrzeb?

Porównaj oferty zakładów i dopytaj o zakres oferowanych usług - tzw. chwyt marketingowe nie są obce tej branży.

Pamiętaj, że dobra firma pogrzebowa zaferuje załatwienie formalności związanych z ZUS i USC.

Oczekuj szczegółowej wyceny na papierze i dokumentów na każdy zakup! Bądź czujny.

Nie wybieraj najtańszej opcji pochówku - często za niższym wynagrodzeniem podają niewspółmiernie niższą jakość usług (niską jakością oferowanych trumien, akcesoriów, niedoświadczeni żałobnicy, konieczność wnoszenia dopłat w trakcie realizowania usługi pod groźbą nie zrealizowania pogrzebu).

Proś o ofertę z zakładów o uznanej renomie i doświadczeniu, jak Universum. Zachowaj czujność podczas kontaktu z pracownikami nieznanymi firm pogrzebowych!

Unikaj ofert przedstawianych w szpitalach! Czy chcesz powierzyć los bliskiej Ci osoby ludziom, którzy czatują na rozpaczone rodziny w szpitalu?

Zadbaj o kwestie prawne, takie jak np. prawo do grobu, zgoda wszystkich spokrewnionych osób na pochowanie.

Postępuj zgodnie z wolą zmarłego.

umyka nam szereg szczegółów, które definiują akt pożegnania naszych bliskich. Uproszczenie obrzędu, koncentracja na cenie oraz pośpiech prowadzi do zatarcia sensu samej ceremonii pogrzebowej i stanowi pożywkę dla nieuczciwych zakładów pogrzebowych, które prześcigają się w składaniu rodzinom obietnic bez pokrycia.

Nierzadko umyka nam fakt, że mowa tu o ostatniej możliwości pożegnania bliskiej nam osoby i spełnienia jej ostatniej woli. Aby ceremonia przebiegła godnie i bliscy mogli osiągnąć spokój ducha, musimy zadbać o oprawę. Szacunek pracowników domu pogrzebowego w stosunku do osoby bliskiej oraz rodziny, wyraża się m.in.: poprzez znajomość swojego fachu, rzetelność i sumienność na każdym etapie współpracy (od informacji, przez doradztwo i ofertę, po realizację) oraz autentyczna chęć niesienia pomocy.

Szczegóły, które uświetnią ceremonię:

foto-portret zmarłego
mowa pożegnalna lub wiersz dla zmarłego
muzyka, którą zmarły cenil
kwiaty zgodne z jego upodobaniami
odpowiedni pomnik, który ukaze, kim był nasz bliski

Należy jednak pamiętać, że to my, a nie pracownicy domu pogrzebowego, znaleźmy zmarłego, to nam był bliski i to na nas spoczywa obowiązek zaplanowania pochówku zgodnie z jego wolą. Fakt, że nie zajmujemy się tym wszystkim sami, tylko korzystamy z pomocy zakładu pogrzebowego, nie oznacza, że musimy rezygnować z osobistego charakteru ceremonii. To w gruncie rzeczy stanowi pamięć i cześć oddaną bliskiemu. W przeszłości zadawano sobie wiele trudu, aby dopełnić obrządku zgodnego z tradycją, również mnóstwo wysiłku wkładano w stawianie pomników, które teraz pielęgnujemy i podziwiamy na najstarszych nekropoliach. Niestety pośpiech i byle jakoś wkładają się w kolejne dziedziny naszego życia.

Temat przygotowań do ostatniej drogi nie może pozostać tematem tabu. Brak wiedzy na temat ostatniej woli zmarłego często przysparza niepotrzebnych nerwów i sprzeczek w rodzinach. Podobnie mści się brak rozeznania rynku usług pogrzebowych i stosowanych praktyk. O dawnych obyczajach i osobistym charakterze pogrzebu pamiętajają jeszcze tylko najstarsi członkowie społeczeństwa i tylko oni, przekazując te tradycje, mogą uchronić kolejne pokolenia przed zmianą tej ceremonii w targowisko próżności lub beznamiętny rytuał. Ostatecznie dla każdego z nas nadejdzie dzień, po którym pozostaną po nas jedynie wspomnienia. Zadbajmy o to, by były to tylko dobre wspomnienia.

**Specjalnie dla naszych Czytelników
radził specjalista Universum – Leszek Grabarski**

Miłostowo, Cmentarz Komunalny nr 1, tel. 61 878 02 20

Junikowo, Cmentarz Komunalny nr 2, tel. 61 867 65 71

Zakład Kremacji, Miłostowo, tel. 61 872 80 01

Ul. Woźna 15a, 61-777 Poznań

Ul. Grunwaldzka 305, 60-179 Poznań

Ul. Gnieźnieńska 36, 61-021 Poznań

tel. 61 853 19 43, fax 61 852 93 20

tel. 61 867 65 71, fax 61 867 60 01

tel. 61 872 40 14, fax 61 872 40 14